

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. III. Ponuntur septem Considerationes rerum omnium, quæ in
sanctissimo Altaris Sacramento continentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39652

feruebat; & stupetacti dixerint: quid est hoc? quis hic iapor? quæ auicedo, quæ efficacitas, quis hic feruor, quem intra nos ipsos experimur? Nulla lingua id sufficit declarare; nec vllus intellectus assequi, & cõprehendere. O si te magno feruore ad Cõmunionẽ præparares: vt Deus delibandam tibi huius Manna absconditi suauitatẽ & sublimitatẽ percipere faceret! Abscõditum (inquit Richard.) appellatur hoc Manna, eõ quodd filijs huius seculi, tepidisq; verẽ sit occultũ: non verò filijs Dei & feruentibus. Abscõditum est ipsi carni, quæ illud non degnstat; sed non spiritui, qui delibat, eoq; recreatur. huic enim iam est aliquo modo manifestum; quamuis aded sit insolitum, quod sentit; vt rei nouitate admiratus dicat: quid hoc est, quod inra me sentio: quis cogitasset tantam Deum dulcedinem in hoc Sacramẽto possuisse? g *O quam magna est (ait David) multitudo dulcedinis tua, Domine, quam abscondisti timentibus te!* Verẽ, ait S. Bernardus, ob Dei obsequium, non consolationes amittimus, sed commutamus: carnis scil. solatia, pro solatijs spiritus; dum Manna quidem dulcissimum; sed carni absconditum accipimus: non enim percipitur, nisi in secreto cordis tentationum igne purificati, postquam victoriam de eis reportauit. Hæ sunt in genere duæ viæ, ad cognoscendam huius diuini Sacramenti præstantiam: de quibus magis in particulari in sequentibus Capitibus differemus.

CAPVT. III.

PO NVNTVR SEPTEM CONSIDERATIONES RERVM omnium, quæ in sanctissimo Altaris Sacramento continentur.

VONI AM prima via ad perfectam diuini huius Sacramenti notitiam, & æstimationem, est Meditatio, & Contemplatio rerũ, quæ in eo latent, ad eum modum, quo fides Catholica eas reuelat, opere prætiũ erit, ab ijs inchoare, quæ per meditationẽ haberi possunt. Illa siquidem est, quasi *explorator* quidam, qui communicaturos præcedit, ad explorandum, quid in hac promissionis cœlestis terra inueniatur; & aliquid de eis fructibus per communionem, quam spirituale dicimus, adferendum. Quæ Communio spiritualis famem in nobis irritat, ingensq; desiderium excitat ad magis adhuc interiora ingrediendi, & Sacramentalem ipsam suscipiendi; vt fructus eius dulcissimos plene degustemus. Ita, vt statim post Communionem, dicere liceat Meditationi, quod Samaritæ, postquã cum Christo sunt loquuti, mulieri Samaritanæ dixerunt, *a tam non propter solam tuam loquelam magnalia huius Domini credimus: sed etiã propter experientiam, quam in nobis sentimus, credimus, & scimus, quia hic est vere Saluator mundi.* Ex quo fit vt ipsa meditatio, plurimum iuuetaninẽ præparationem ad cõmunionem Sacram, fructusq; ex ea colligendos. Nam etiam in ea ignis accenditur affectuum, vt ipse cibus sit utilis iuscipienti &

Lib. de præparat. ad Cõtempl. c. 30
Manna absconditum.

g Psal. 30.
10.
Lib. de Conuers. ad Cleric. 1. 25.

Meditatio explorat.

a Ioan. 4. 42

postea etiam adiuvat, ad agendas gratias, ob acceptos fauores & beneficia. Propter omnes hos fines subiiciemus hic septem Meditationes ex quibus hauriatur omnium magnalium, quæ in diuino hoc Sacramento continentur, plenior cognitio. eruntque tanquam fundamentum eorum, quæ de ipso ad nostrum institutum dici poterunt.

*Consideratio prima generalis de rebus omnibus, quæ in Sacra
hostia & calice continentur.*

Pro die
Dominico.
Punctum. 1.

Summa li
beralitas.

a Cant. 8. 7.

PRI MVM oculos fidei conijce in *quinque* res, quæ sub accidentibus panis & vini continentur: quæ veluti summa quadam, siue capita sunt omnium quæ in hoc diuino Sacramento inueniuntur: **CORPVS** scil. **I**ESV Christi **D**. **N**. pretiosus eius **S**ANGVIS, **A**NIMA sanctissima, **M**ERITA eiusdem infinita & satisfactiones, ipsa denique æterni verbi **P**ERSONA cum tota sua **D**IUINITATE, in quibus rebus apparet infinita huius Domini charitas, & profusio. Nam suprema alicuius hominis charitas, & liberalitas in eò maxime eminet, quæ summum tribuat quod potest, & habet, idque cum amore ad eò perfectio, ut totum illud, *parum* illi esse videatur; aut ita illud, quasi *nihil* esset, occultet. non enim ob inanem ostentationem, sed ex puro, & mero amore illud largitur: iuxta illud quod dicitur in Canticis: *si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione, quasi nihil despicit eam*. O homo plusquam homo Christe Iesu, Deus & homo verè! quam accommodatè infinitam tuam charitatem nobis in hoc Sacramento manifestas! totam domus tuæ substantiam, nihil eius excipiendo, nobis tribuens! Hic enim tuam ipsam *domum*, tuum scil. corpus Sacratissimum nobis tribuis; *substantiam* quoque qua domus illa alitur, pretiosum scil. tuum sanguinem; *habitatorem* eius, sanctissimam animam tuam, ac diuinam tuam personam; *supellectilem*, qua illa exornatur; thesaurum, qui illam ditat, tuas scil. virtutes & merita infinita. Et cum donum hoc reuera sit infinitum: ita tamen illud occultas, ut parum aut nihil tibi esse videatur; siquidem illud inuoluis, ac tegis accidentibus vnius boli panis, & vnius sorbitiuncula vini: ut sic appareat te omnia ex amore, & ad infinitam tuam charitatem fidelibus tuis manifestandam effundere. Laudet te o Domine ipsa mer Charitas tua; & ob tale donum glorificet: illa siquidem sola hoc plenè facere potest. Sed quid meritò pro tanto dono offerre ego potero: en totam substantiam domus meæ, corpus, sanguinem, animam & totum me ipsum, cum omnibus meis fortunis, libertate; & omnibus, quæ vel nunc habeo, vel habere possum, tibi offero. Quod totum exiguum valde & quasi nihil est comparatione eius, quod tu mihi largiris, & quod ego offerre tibi cuperem: siquidem si plurima alia haberem, omnia simul offerrem. Ex nunc Domine cum Sponsa dicere statuo: *b dilectus meus totus mihi, & ego tota illi*, ille enim totum se in meum tradit nutrimentum: & ego me totam

eius

eius confectio seruitio: & cum ipse nihil eorum, quæ habebat sibi retinuerit, sed totum se dederit: nihil ego eorum, quæ habeo, retinebo mihi: sed quidquid illud est, ipsi ex nunc trado.

SED ulterius progreditur charitas, & liberalitas Saluatoris in his donis, & modo ea largiendi. multò enim plura largitus est, quàm promiserit; & quàm ad necessitates nostras reparandas erat necessariù. Promiserat quidè ipse, daturum se nobis, *carne[m] suã & sanguinem: ut non moremur, sed uiuere[m] in aeternum.* ad quod suffecisset, si carnis suæ particulam, qualis illa fuit in eius circumcisione abscissa; & sanguinis sui guttam aliquam, qualis illic fuit effusa nobis reliquisset. Nam, cum iste partes infiniti essent valoris, quia caro & sanguis erant Dei, satis erant pro nostro remedio: sed quemadmodum infinita eius charitas non se ijs continuit, quæ fecit in circumcisione: sed voluit ulterius totam suam carnem in passione vulnerari, & cruciari, totumq; sanguinem effundi, ut eius redemptio esset copiosissima: ita etiam vult totam suam carnem, totumq; sanguinem ad nutrimentum nostrum nobis dare: ad maiora ostendenda indicia amoris, ac desiderij, quo tenetur, utilitatis & commodi nostri. Et similiter: quamuis ad veritatem verborum Consecrationis satis fuisset, nobis dare in Sacra hostia solum corpus, & in sacro calice solum sanguinem: voluit tamen, ut cum ipso corpore sanguis quoque, & anima coniungeretur; & similiter cum sanguine anima, & ipsum corpus: & omnia simul cum ipsa diuinitate coniungi: ita ut quicquid ipse habet, coniungatur cum omnibus quæ nos habemus; eaq; sanctificet ac perficiat, hac ratione nos obligans, ut sancti simus in corpore, & in anima, in carne, & in spiritu: & ut liberaliter illi offeramus, non solum quod iubet offerri; sed etiã quod vel tantum consulit. O DEVS liberalissime, cuius liberalitas nostram omnino obscurat: eò quòd tanta tua liberalitate, ad eò nos tibi reddas debitores, ut quicquid pro gratiarum actione offerre possumus, quasi nihil esse videatur! Quid, n. dare tibi possumus quod tuum non sit? & quid offerre, quod non ex obligatione debeamus? accipe Domine, quod mihi dedisti, ad eò .n. liberali & generosa voluntate illud offero, ut quamuis totum fuisset meum, nec tibi tot nominibus debitum, liberalissime tibi obtulisset: ut ita tibi obsequi & placere possem.

SED multò adhuc amplius admiratione mouet, ac recreat ipsa diuinæ sapientie adinuentio, ad hanc suam liberalitatem erga nos plenius explendam. Quis enim sciisset, aut facere potuisset: ut perfecti alicuius viri corpus, res ad eò parua caperet, qualis est hostiæ particula? & ut totus eius corporis sanguis in vna gutta vini consecrati contineretur, *dicitur est sermo iste, (dicebat aliqui ex eius Discipulis protetui) & quis potest eum audire?* sed omnipotens noster DEVS, cuius viscera ob magnitudinem suæ misericordie sunt tenerrima, nouit ita pinlere, suumq; corpus & sanguinem comprimere: ut minima particula totum

b Cant. 2. 10

Punctum 2.

c Ioan. 1. 53.

Totam carnem & sanguinem utrobique donat

Punctum 3
Sub parua specie magnus latet Deus.
d Ioan. 6. 63.

Isai. 39. 20

Luc. 6. 38

g Zac. 9. 17

h Exo. 16. 6

Mensura
bona.

i Luc. 6. 38.

Bis se Deus
largitur in
SS. Sacra-
mento.
Imo sapius.

1. Punctum

caperet; et q; cibus, & potus non *i. e. dubi* (inquit Iaias) *vobis Dominus panem arctum, & aquam breuem.* & quis panis magis arctus, q; qui in vno bolo integri hominis corpus cōtinet: & quis haust^o magis breuis, quā q; in vna gutta totū hominis sanguinē includit: O Deus liberalissime: qui *f. mensuram bonam, & confertā, & coagitatā, & supereffluentem,* daturū te nobis pmisisti; & quid aliud est diuinū hoc Sacramētū, quā mensura quēdā huic similis: mensura. n. est bona. quia cōpletitur, quod est *g bonū & pulchrū* Deus est plena; quia virtutes oēs, & merita Iesv Christi continet; est *coagitata*: quia omnia redigit ad paruum & breuē bolū; est *supereffluens*: quia plus dat, quā ad reparationem nostrā sit necessariū: adeoq; copiosē, vt q; superest, sit infinitū, Filios Israel iuferas olim, certā mensuram singulos ex Manna colligere: & vnusquisq; in ea mensura habebat, quo se aleret sufficienter: ita, vt *h nec qui plus collegerat, habuit amplius. nec qui minus parauerat, reperit minus. sed singuli iuxta id, quod edere poterant, cōgregauerunt.* Sed quid illi mensurę ad hęc, in qua datur verū Māna infinitę dulcedinis & excellentię ita cōpressum & coagitatum, vt tantum in exigua parte Sacramenti accipiatur, quātum in magna: quamcunq; partē reuerenter suscipiēti dederis; tribuis illi ingentis magnitudinis mensurā: bonā ob gratiā, quā cōmunicas: plenā, ob augmētum omnium virtutum; coagitatā ob firmitatē, quā simul concedis; & supereffluentem, ob ea, q; addis ex liberalitate, tribuēs illi etiā illustrationes tuas, & consolationes spirituales: idq; interdum in rāta abundantia, vt feruor interior nō potēs se intra cor ipsum cōtinere, superfluat, cum magnis iubilis & letitię saltibus. O si mihi daretur, ita me ad te suscipiēdum preparare, cum mēsurā quadā sanctis cogitationib⁹ *referta*; multis mortificationib⁹ *coagitata*. & feruentibus affectib⁹ *supereffluente*: vt bonis frui possē, quę in S. hoc Sacramento largiris: siquidem tu dixisti: *i qua mensurā mēsi fueritis, remetietur vobis,* tantam scilicet gratię mensuram nos accepturos, quanta fuerit mensura nostrę dispositionis ad eā suscipiēdā.

DENIQVE elucet infinita Dei liberalitas in eo quod bis eādē rem in hoc Sacramento largiatur. Quicquid enim dedit in Sacra hostias idē dat etiam in calice, si & is est suscipiendus. nam carnem, quę propriē non est nisi cibus ita parat, conditque in calice, vt cum ipso sanguine sit potus: & sanguis in ipsa hostia sit cum ipso corpore cibus: hos enim modos, & vias hic Dominus adinuenit, vt suis electis magis indulgeret. sanguinē ipso suo ratificans, & confirmans bonum, quod facit in illorum gratiam.

Consideratio secunda, De glorioso Christi D. N. Corpore.

P RIMVM agnoscendum est, & aspiciendum in Sanctissimo hoc Sacramento gloriosissimum D. N. corpus, cum ea integritate, pulchritudine, & maiestate, quam habet in cęlo empyreo, *quatuor* glorię dotibus exornatum: quas in die suę Resurrectionis induit. Nam ibi est immortale, & impas-

bile

bile sole ipso millies splendidus, cū agilitate, & subtilitate, siue spiritualitate, q̄ iuxta gloriosum ipsius statū illi cōuenit: & cum tanta in singulis suis partibus pulchritudine & elegantia, vt omnium ipsum aspicientium animos & affectus ad se rapiat. Ibi enim existētī competunt admiranda ille proprietates, quas eius sponsa in libro Canticorum refert, dicens: *a Dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex millibus. Caput eius aurum optimū, Coma eius sicut elata palmarum. Oculi eius sicut colūba super riuulos aquarū, quae lacte sunt lota. Labia eius disillata myrrha primā. Manus illius tornatiles, aurea, plena hyacinthis. Venter eius eburneus, distinctus Saphyris. Crura illius colūna marmorea, quae fundata sūt super bases aureas, species eius ut Libani, electus ut Cedri. Guttur illius suauissimū, & totus desiderabilis, dignissimusque qui ab omnibus hominibus ametur. Cū igitur, vt ipse Dominus dixit: *b vbi est corpus*, illuc congregatur & aquilae: accipe tu alas, & oculos aquilae, vt spiritu appropies ad Saluatoris tui corpus sanctissimū; penetra illud velū, quo tegitur: & intuerē quasi nō velatum cōtemplans (vt ait Apostolus) *reuelata facie gloriam huius Domini: vt amore transformeris in eandem eius imaginem.* Cogita ipsū post suā resurrectionē te velle visitare, vt confirmet in te dona, quae in spiritali tua per Sacramentum penitentiae resurrectione tibi dedit: & virtutes communicet, quas eius gloriae dotes representant; *immortalitatem* sc. cum perseverentia in eius amicitia: ne morte culpae aliquādo moriaris; *impasibilitatē* & heroica patiētia: ne tribulationū causa deficias; *claritatem* cū Fide viuā: vt ei⁹ diuina mysteria cognoscas; *agilitatem* cū obedientiē prōpitudine, ad omnia ei⁹ praecepta exequēda; & *subtilitatem* cū abrenunciatione rerū omnium carnalium & terrenarum: vt solum spiritalia ac Diuina ames, & amplectaris. O corpus sacratissimū mei Saluatoris! siquidem vis cum meo cōiungi; transforma me in istam gloriae tuae imaginem; easque proprietates mihi largire, quae in tuo eluxerunt. O Saluator pulcherrime! fac me tua praesentia *album* per gratiam; *rubicundum* per charitatem; *electum* ex millibus, per feruorem spiritus inter multos; sit *caput* meum tanquam aurum; vt caelestem tuam imiter sapientiam; *coma* mea sicut elatae palmarum, vt caelestes semper habeā cogitationes; *oculi* mei sint sicut colūba, ob intentionis simplicitatem; *labia* mea sicut lilia, vt semper sancta verba loquar; *manus* meae *tornatiles*, plenaeque *hyacinthis*, vt operae semper caelestia praestem; sit *venter* meus eburneus cū *Saphyris*, vt plenus sim effectibus firmis, feruentibus, ac diuinis; sint & *crura* mea sicut *colūna* marmorea, fundatae super *bases aureas*, vt constans & firmus sim semper in ijs, quae ad tuum obsequium spectant; nec propter rem vllam creatam flecti me patiar; sed gratia Creatoris firmiter innitar; *species* mea sicut mons sit *Libani*, modestia & grauitatē in moribus semp ostendens: tuos semper in omnibus, & per omnia imitando; vt nihil in me sit q̄ a te non possit amari. Mox magis in particulari signa aspicias *quinque vulnerum*, quae in sacra-*

Corpus Christi gloriosum.

a Cant. 5. 1.

b Matt. 24. 28

c 1. Cor. 3. 18

Dotes animae.

Species animae.

1. Punctum

Quinq; vulnera Christi.
 i Iſa. 12. 3.
 = Luc. 24. 30.
 i Ioa. 20. 28.
 g Cant. 8. 6.
 Punctum 3.
 Corona.
 Flagra.
 h Cant. 3. 11.
 Corona gloria.
 i Hebr. 2. 9.

tiſſimo ſuo corpore retinet, in pedibus, manibus, & latere: tāquam quinq; immenſi ſplendoris ſoles: quę pulchritudinē eius vehementer adaugent, & tanquā quinq; d fontes Saluatoris, ex quibus, vt olim copioſiſſimus fluxit ſanguis: ita nūc aqua fluūt viua gratiarū cęleſti, quę cum gaudio hauriuntur ex diuino hoc Sacramēto. Quę e vulnera cū eadē ipſa ſint, quę Apoſtoli in cęnaculo exiſtentes, in die Reſurrectionis tetigerunt & palparunt, quo tactu repleti ſunt magno ſ gaudio; & S. Thomas, cū eadē tetigit, aded fuit mutatus & illuſtrat⁹; vt exclamās dixerit. *Dominus meus & Deus meus*: accede tu quoq; caq; ſpiritu tēge: & dū cōmunicas, cogita, te labijs tuis tēgere, & exoſculari, quāuis velo illo tecta; aut te accedere ad vulnus lateris, vt viua aqua gratiā, & pretioſiſſimū charitatis liquorem haurias. q; ſi viua Fide feceris, & gaudio repleberis; & aded mutaberis, vt cum S. Thoma dicas: verē hic eſt *Dominus meus & Deus meus!* gloria mea & beatitudo mea! & vnde tantum mihi bonū, Domine, & tātus honor, vt vulnera tua ego contingā, & te ipſum accipiens ad viſcera mea tranſmittam: O fontes mei Saluatoris, diſtillate in me viua aqua gratiam, quę ſitim meam, qua illam appeto, exſatiet. O corpus ſacraſiſſimum tanquam ſignaculum vulneribus hiſce cęlatum, *g pone te vt ſignaculum* ſuper cor meum, virtutes illi imprimens, quas tuis vulneribus comparati. Obſigna pedes meos, vt bonis ſemper grefſibus incedam; obſigna manus vt bona ſemper opera exerceant obſigna & *latus* vt bonos ſemper affectus amoris tui cauſa proferat in æternum.

EODEM modo inſpicere poteris in capite glorioſiſſimi huius corporis, ſigna & veſtigia *coronę* ſpinarum, quę illud pupugerunt; & *coronę* figuram conſtituunt, tanquam *ſeptuaginta duarum* ſtellarum immenſi ſplendoris: tot enim foramina, ſeu vulnera ſpinę illę inſiſerunt. Aſpicias etiam in eius ſacraſiſſimo dorſo *flagellorum* ſigna, quę tanquam plumarium opus pulcherriſſimum veſtē pretioſiſſimā glorię & Maięſtatis eius exornāt. Et quando ad ipſam Cōmunionem ſacrā accedis: cogita, dicittibi ab Angelis illud Cantorum: *h egredimini & videte filie Sion Regem Salomonē in diademate, quo coronauit illū mater ſua, in die deſponſationis illius, & in die lætitię cordis eius*. O anima mea, ſi vera es filia Sion, cupiēs ſponſi cęleſtis gloriā cōtemplari: intuerē hic verū Salomonē, regē pacificū, & mundi pacificatorē, ſub illa cortina & velo latētē: & videbis immēſę glorię coronę coronatū, q̄ ignominie coronę promerit⁹ fuit, ſibiq; cōparauit. Hęc ignominie coronę illi tradidit mater eius ſynagoga in prętorio Pilati: qua in crucis thalamo cū ſuūmis corporis cruciatib⁹, ſed ſummo tñ ſuperioris partis animę gaudio Eccleſiā ſibi deſpoſauit. At glorię coronam, quam nunc geſtat, tradidit illi tanquam mater ipſa Diuinitas. voluit enim æternus Pater, dilecti ſui filij labores, & perpeſſiones ea coronę remunerare, iuxta illud Apoſtoli: *videmus Jeſum propter paſſionem mortis, gloria & honore coronatū*. Egredere itaq; vt fide viua in hoc Sacramēto

videas, exterius quidem figurā eius passionis, & mortis, quę ibi proponitur; interius autem coronam glorię, quam eadem passione est promeritus. Cogita diuinum spiritum tibi dicere: *Ecce homo*, qui hic est absconditus, exterius quidē ita eius figura obscurata, vt nō videatur esse homo, sed panis; interius tamē adeo gloriosus vt sit plus quā homo: quia est etiam verus Deus. & cum ita eū aspexeris, suscipe intra te amanter, vt te transformet in se. **DE NI QV E** idem Saluatoris tui corpus aspice, licet adeo arctatum, nihil tamen de mole & integritate sua amittere: quia infinita sua sapientia & omnipotentia nouit ac potuit ita illud accommodare: vt totum & integrum in tota sit hostia, & in singulis eius partibus; tantumque in vnaquaque suscipiatur, quantum in reliquis, quemadmodum supra ostendimus.

Consideratio tertia de pretioso Christi D. N. Sanguine.

P R I M V M Intuere oculis fidei pretiosissimum Iesu Christi D. N. sanguinem, tam in sacra hostia, quā in calice: licet intersit, quod in sacra hostia sanguis comitatur corpus, adimplens eius venas: in calice autem corpus comitatur sanguinem, præbens illi venarum vasa, in quibus cōtinetur: quia nō separat se ab illis. Sed quoniam in ipsa Christi passionē fuit à corpore separatus, quia in remissionem peccatorum nostrorum fuit effusus, cōsecratur seorsim ab ipsa hostia. Et quoniam in Resurrectione corpori fuit iterum coniunctus in eius venis, idēd nunc & in calice est & in hostia, ad q̄ significandum ponit Ecclesia in ipso Missę sacrificio Sacra hostię particulam in ipsum calicem. Credendum itaque est, pretiosum hunc Christi D. a sanguinem clamare ibi pro te ad Patrem æternum, & melius loqui, (vt Apost. ait) *quā sanguis Abel. nō. n. pro eo, qui mortuus est, vltionē petit; sed effectus Passionis ac Resurrectionis eius, qui illū effudit, & iterum secū coniunxit.* Petit itaq; pro te peccatorum veniā, conscientię puritatē, resurrectionē ad nouam vitā, vniōnē carnis cū spiritu, ac spiritū deniq; vniōnē cū ipso Deo, per feruentē & inflāmatā charitatem. Imō ad te etiā clamat, petitq; diligens in his rebus omnibus procurandi studium: ita vt & vitā ipsam, & sanguinē tuū, si opus fuerit, offeras, vt peccato resistas, crucem portes, eiq; affigaris: & vt moriaris mundo; soli que Deo viuas. quamobrē addit idem Apostolus: *videte ne recusetis, aut repellatis loquentem*, ne scilicet his vocibus obsurdescas, quibus Christi sanguis inde ad te clamat: siquidem in tuam vtilitatem diriguntur. Tecum, ait S. Gregorius, loquitur Saluatoris illa petitio, quam per os afflictī Iob protulit, dicens: *b terra ne operias sanguinem meum, neque inueniat in te locum latendi clamor meus.* ostēde se. in te ipso sanguinis huius virtutem, & clamoris eius effectus; ne in Sacramento latentē relinquant, sed sume illum, vt appareant in te ingentia illa bona, quę tibi est promeritus.

Cum hoc igitur spiritu cogita accedere te ad Iesu Christi sanguinem,

qui

Ioan. 19.

Ecce homo.

Foris minus
intus plus
quam Ho-
mo.

Pro Feria
tertia.

Punctum. 1.

a Heb. 12. 24

Sanguis
Christi cla-
mat ad
Deum &
Homines.

Lib. 13. Mo-
ral. c. 18.

b Iob. 16. 19.

Punctum. 2.

1.

*Agonia
in horto.*

qui & in hostia & in calice manet, sumendum, ad eos fructus percipiendos, ob quos in horto Gethsemani, in pratorio Pilati, & in monte Caluario fuit effusus. Expende itaq; primū, eundē Dominū in horto spontē se se summo dolore affligētē, pretiosum sanguinem ob nostra peccata tanquam sudorem per poros faciei suae ac totius corporis manantem, vsq; ad terram effuisse: quem eundem sanguinem tibi offert in ipso Sacramento; inuitās te, vt ipsius afflictionis, qua ibi fuit affectus, commiseratione tangaris; & ob tua peccata vehementi dolore contristeris; tuamq; voluntatem ad quemuis sudorem & laborem promptam offeras vt virtute pretiosi sanguinis, quem ipse per suos puros effudit, à maculis tuorum peccatorum abluaris.

2.
*Flagellatio.
Coronatio.*

DEINDE aspice, quemadmodum idem ipse Saluator sanguinem suum in pratorio Pilati violenter effuderit, carnificū scilicet vi, per *flagella*, ex dorso, & ex toto corpore; per spineam verò *coronam* ex capite, in pœnam tuæ cupiditatis, superbiae, & ambitionis. quem totum sanguinem etiam tibi offert in Sacramento, in quo & tu delibes, sentiasque, quod ipse sensit; spiritumque resumas ad te ipsum puniendum ob excessus præteritos; teque in posterum continendum, ne in eisdem relabaris.

3.
Clauis.
*c. Jo. 9. 34.
Lancea.*

PROGREDIERIS denique ad Caluarium montem, vbi clauis, quibus affixus fuit cruci, quod reliquum erat sanguinis, ferè extraxerunt per vulnera pedū & manuum, donec expiraret: & paululum quod in mortuo corpore iuxta cor remanserat, *c lancea* extraxit, *que eius latus aperuit*. Nam nec paucillum hoc retinere voluit; sed totum effundere: in testimonium amoris, quo te prosequabatur: & in eiusdem amoris testimonium, totum etiam simul in hoc Sacramento offert. Cogita igitur, cum ad communionem accedis, te ad ista *quinque* vulnera accedere, vt effluentem inde sanguinem haurias; & in ipsum tuum corpus trajicias: vt pretium sit, & pro tuis peccatis satisfactio; ablutio macularum; potus, qui sitim expleat tuorum desideriorū bonorū; tuarumq; cupiditatum ardorem ita extinguat, vt hoc sanguine inebriatus, tuū offeras Domino tuo; & quicquid habes, non appposito termino, aut mēsurā tuō desiderio; siue id sit de spontaneis mortificationibus tibi assumendis; siue ab alijs illatis persecutionibus tollerādis; imò etiā, quod post mortem tuam supererit, debes in eius obsequium offerre: cupiens facultates tuas, omniaque tua perpetuæ eius gloriæ instrumenta esse.

*Punct. 3.
Sanguis
Christi in
resurrectione
recollektus.*

VT verò etiam exhilareris, cogitandum tibi est, totum hunc sanguinem, qui in eius passione cum tāto dolore & ignominia fuit effusus, recollectum fuisse, & in suis venis cū summa læticia & gloria in die Resurrectionis collocatum, vt aeternū in eis maneat: Christus. n. resurrexit, nunquā moriturus; nec amplius, quod tunc accepit, deserturus. Ideoq; sanguinem hunc ita simul vnitum, & glorificatum in Sacramento tibi dat: vt te lætificet, cōfortet, & ad nouam vitā resuscitet. hoc pignore tibi tradito, q̄ quantum in ipso est,

sem-

semper te in sua gratia conseruabit, & resuscitabit ad æternam vitam vt ipso fruaris in gloria. sic enim expresse hoc se facturum promisit, dicens: *d qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: & ego resuscitabo eum in nouissimo die*: quia scilicet habet in se pignus æternæ vitæ pro anima; & resurrectionis pro corpore. Ideoq; constituit Ecclesia sancta, vt omnes fideles in Paschate cõmunicent; quo tempore Paschalis agnus D. N. fuit sacrificatus, & surrexit gloriosus. e *Agnus enim ille Paschalis* (teste S. Thoma, fuit sanctissimi Sacramenti magis expressa figura, ex ea parte, quod totus populus illi offererat, scq; eius carnibus alebat, cuius sanguine fuit liberatus ab Angelo, omnia Egypti primogenita percutiente, à morte sc. & à seruitute Pharaonis. Quod totum multo gloriosius præstat Diuinus hic noster agnus, qui propria nos carne alit; & sanguine præseruat à morte, & à Dæmonis eripit tyrannide. Et quando primogenitus hominũ, *liberum* sc. eorũ *arbitrũ*, lethali aliquo crimine in eis moritur, manebit in te viuens, ob sanguinis huius virtutẽ, qui te à culpa præseruat. Hic sanguis (ait Sanctus Chryostomus) florere facit in nobis verã diuinitatis imaginem; hic animæ pulchritudine tribuit ac nobilitatem, quã rigat, fouetq; semp; non sinens illam deficere. Sanguis hic Dæmones à nobis valdè procul repellit, Angelos verò & omniũ Dominũ ad nos adducit: cum enim primũ *signum huius sanguinis in nobis vident* Dæmones, fugiunt; Angeli verò appropinquant. Hic sanguis totum mundũ abluit, ac purificat. Cuius si vel sola figura Hebræos in Aegypto ex tot periculis eripuit quanto magis ipsemet id faciet in nobis? *O sanguis Agni preciosissime, in quo sancti flauerunt ac dealbauerunt stolas suas, laua, ac dealba animam meam, vt æternũ te laudet, ac glorificet, Amen.*

Consideratio quarta de sanctissima Christi D. N. anima.

P R I M V M fidei lumine ad interiora huius Sacramenti ingredi studens, agnosce panem hunc, qui in eo tibi proponitur, non esse rem aliquam mortuam sine anima, sicut reliqua sunt Sacramenta; sed verè ac realiter a *panem esse viuum*, quemadmodum ipse Saluator dixit: Nam sub accidentibus panis, quæ vides exterius, latet corpus huius Domini, cum sanctissima anima sua, quæ illud verè reddit viuens, ac pulcherrimum. Sine vlla tamen cõparatione gloriosior multo est, magisque admiranda vita & pulchritudo ipsiusmet animæ, quæ est purus spiritus, in cuius præsentia omnes cœlestiũ hierarchiarum spiritus non magis splendent, quàm stella in præsentia solis. Tota. n. induta est Diuinitatis sole, cum gratia aded immensa, vt incõparabiliter oēs gratias excedat, quas Angeli & homines simul habet. Vt. n. dixit S. Ioã. *b nõ ad mensurã dat Deus filio suo Spiritũ, quẽadmod dat alijs, qui eius sunt serui.* Et quantum interest inter vnigenã filiũ in domo sui Patris, & reliquos eius seruos, tantum interest inter ipsum Christum D. N. & reliquos

d Ioa. 6 53.

5. Par. q. 72. a. 6.

c Exod. 12. 3.

13.

Agnus Paschalis.

Hom. 4. in Ioan. 6. 61. ad pop.

Exod. 12. 13.

f Apoc. 17. 14.

Pro Feria quarta Punctum 1

a Ioan. 6. 51

Anima C. Isti excellentia.

b Ioa. 3. 34 S. Tho. 2. q. 7 a. 11. ad 1.

Angelos & homines. Et propterea S. Ioannes dixit: *cuidamus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratia & veritatis.* Eleua igitur Sacramenti huius veli, & agnosce gloriam & pulchritudinem sanctissimæ illius animæ, tanta sapientia, & gratia plenæ, quanta decet animam personaliter unitam unigenæ filio æterni Patris, qui sol est splendoris infiniti, per quam unitiōne innumerabiles & excellentissimos gratiæ thesauros illi cōfert, omnēque eius potentias ijs diuinis virtutibus exornat, quarum singulæ sunt capaces: simulq; potestatem ei facit reddendi homines earum participes, & ided descendit illa ad sanctissimum Sacramentum. Quare ingressa hæc sanctissima anima in hominem iustum, statim aperit primos thesauros gratiæ sanctificantis animas: tantamq; eius copiam unicuique tribuit, quanta est communicatiōis dispositio; & ita manent ambæ cum admiranda hac mutua similitudine cōiunctæ. Si enim, *d qui adhæret Domino*, (vt Apostolus ait) vnus spiritus est cum illo, etiam anima mea, si cum Saluatoris anima coniugatur, manebit per gratiam facta vnus spiritus cum illa.

c Ioan. 1. 14.

di Cor. 6. 17

Punctum 2
c Coloss. 2. 3.Intellectus
Christi lu
men.f Luc. 24.
31. 36.Christus o
mnia videt.

DEINDE, memoriam inspicias, & *intellectum* animæ sanctissimæ ipsius Saluatoris: *e in quo* (vt Apostolus dixit) *sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei absconditi.* Nam lumine gloriæ q̄ habet, videt cum summa excellentia & perfectione ipsam Diuinam essentiam: & præterea omnes scientias supernaturales, & naturales rerum omnium in omni perfectione habet, quæ cōpetit animæ diuino verbo & sapientiæ æterni Patris unitæ: à quo sapientia omnis, scientiaq; dimanat. q̄ in Angelis & hominibus inuenitur. Et in ipso Sacramento venit, vt animabus tribuat eā sapiētiæ & scientiæ partē, quæ illis competit. Ideoq; in ipso ingressu, cœlestis sapiētiæ thesauros aperit, & admirandas illustrationes iacit: quibus sua retigit arcana; sensumq; aperit, vt scripturas Diuinas intelligant; concedit altissimas contemplationes, & meditationum inundationes: & nonnunquam etiam raptus, suspensiones sensuum, & extases, ob luminis abundantiam, quam tribuit intellectui, iuxta dispositionem humilitatis & charitatis, qua quisq; cōmunicat. Et quæ admodum Discipulorū, cum peruenerunt in Emaus *aperiti sunt oculi, & cognouerunt in fractione panis, eum, qui prius peregrinus videbatur, esse ipsummet Christum:* ita in sacra Communionē oculi aperiuntur animæ, vt agnoscat præsentiam Domini, in ipsam, tanquam peregrini intrantis.

CREDERE etiam debes sanctissimam hanc animā clarè, distincteq; cognoscere res omnes præteritas, præsentēs, atque futuras: ita vt nec cogitatio, nec verbū, aut opus vllū ex ijs, quæ aut fuerūt, aut futura vnquā sunt, illi occultari possit. Cū. n. ipse Christus D. N. quæ est homo, futurus sit omniū Iudex; videt quicquid malū, & quicquid bonū est in omnibus; vt illud puniat, hoc remuneret. Cū hoc igitur spiritu licebit te in eius præsentia cōstituere,

attendendo eum nonnunquā quasi te sub Sacramēti velo aspicientē, omnia intimē cognoscentē, quæ vel facis, vel dicis, disponis, aut cogitas in intimo cordis tui: iuxta illud q̄ in libro Canticorū dicitur: *g en ipse stat post parietem nostrū, respiciēs per fenestras, prospiciēs per cācellos* quæ sunt species sacramētales. Quare studendū diligenter est, ne quid cogites, quod illi displiceat: aut eius præsentia sit indignū. Nonnunquā attendes, eū in memoria suæ thesauris re-cōdita habere omnia peccata tua, suo tempore punienda, sicut aliquādo dixit populo suo: *h ñne hæc cōdita sunt apud me, & signata in thesauris meis?* in eis dē verò thesauris omnia quoq; merita, bonaq; opera signata habet, suo tē-pore etiam remuneranda. iuxta illud Apostoli: *i scio cui credidi, & certus sum: quia potens est, depositū meū in diē illū nouissimū seruare.* Quare cū cōmuni-cas: supplex ora, vt tua peccata dimittat, & amoueātur ex ipsius thesauris, in quib⁹ cōdita erāt, & signata; augeat verò opera bona, vt eternū durēt in de-posito thesauri eius. O dulcis Iesu qui es eterni Patris thesaurarius, nosterq; depositari⁹, vt serues, q̄ ipsemet nobis largiris: dita, quæso, me thesauris tuis: eolq; benigna tua protectione per sanctissimū hoc Sacramētū cōserua, vt in die vltimæ rationis diuitem in tua præsentia esse me inueniam. Amen.

Hinc perges ad sanctissimæ huius animæ voluntatem intuendam, eiusq; sanctitatis & virtutū thesauros: nam eius cor instar est fornacis accensissi-mæ, in qua ardet amore Dei & proximorū, cuiq; ipsius inter reliquos. pari verò passū cum charitate reliquæ virtutes pergūt in summa excellentia: sicut enim exemplar, ex quo homines discere debeant: ipseq; potestaté habet, eas inter ipsos distribuendi. Et ob hanc præcipuē causam venit ipse ad Sacra-mentum. Nam quemadmodum cibus, cum comedēti coniūctus, qualitates ei suas impartitur: Ita Christus D. N. in Communionem animam suam cum Iusti anima per charitatis intimam vnitionem coniungit; suasque diuinas virtutes ita ei impartit, vt ex vtraque voluntate vna fiat, & vnum ex vtroque corde, vt mirificē locum hic habeat, quod Scriptura diuina dicit: *k quod ani-ma Ionathæ conglutinata fuerit anima Dauid, & dilexerit eum Ionathas quasi ani-mam suam, & expoliauerit se Ionathas tunica sua, qua erat indutus, & dederit eam Dauid, & reliqua vestimenta sua, vsque ad gladium & arcum suū, & vsque ad bal-theum.* Quemadmodum supra retulimus. O anima Iesu sanctissima, coniun-gere meæ, eamq; pretiosa tuæ gratiæ tunica, & præclaris virtutū tuarū ve-stimētis, donorūq; celestium armis indue: vt vterq; simus cor vnū, & anima vna, siquidē tu es anima meæ animæ, vitæq; meæ vita, per quam ego sum, & viuo. Ex tunc dicā cum Apostolo: *Vnam iam non ego, quia vixit in me Christus.*

Sed superest adhuc aliquid in sanctissimæ huius animæ voluntate viden-dum. Sunt enim in ea etiam thesauri cælestium deliciarum: quia bibit ex copiosissimo flumine gaudiorum Dei, vsq; ad summam desideriorum suorū

g Cant. 2.9.

h Deut. 32.
:4.

i. Tim. 1.12.
Duplex the-
saurus in
memoria
Christi.

Punctum 3

Voluntas
Christi vir-
tutibus or-
nata.

k Re. 18. 1.4

Tract. 2.6.2.

l Gal. 2. 10.

Dilictia S.
Sacramenti.in Gen. 49.
20.Pro Ferrara
quinta.

Punctum 1.

Oratio
Christi con-
cepti.
a Heb. 10. 10Christus o-
mnia pra-
uidit.

saturitate, & in tanta plenitudine; ut quod supereffluit ex ea, replere possit omnes læticia. Illa verè est Manna absconditum, cum dulcedine immensa, in qua sunt saporès omnes, modique omnes suavitatis possibiles, ad delicias & solatia Iustorū: qui ibus statim atque in eos per sacram Cōmunionem ingreditur, eā partem communicat, quam illorum dispositio meretur. Optime enim illi adaptatur, quod Patriarcha Iacob de filio suo Aser dixit. *Aserpinguis panis eius, & præbebit delicias Regibus.* Quis autem est Aser, qui diuitiæ interpretatur, nisi Christus D. N. in quo sunt inestimabiles diuitiæ gratiæ, quas diximus? & quis eius est panis, nisi diuinū hoc Sacramentum, quo Iustus indulget & oblectat, qui veluti Reges se ipsos gubernare nouerunt? & quod amplius est, sumentibus imperit animū & generositatē Regū, ipsiusmet Regis generositati similit, qui in hoc cibo venit occultus. O Rex supreme, cuius conuiuiū est conuiuiū regale, dignum splendore & magnitudine tua! da mihi, quæso, cor, sicut tuum generosum, ut dignus sim qui mensæ tuæ assideam, & ineffabili tua suauitate ac dulcedine fruam, Amen.

Consideratio quinta de infinitis Christi D. N. meritis & satisfactionibus.

ALII quoque thesauri inspiciendi sunt in hoc diuinissimo Sacramento. Pro cuius rei fundamento attendendus est *modus ille*, quo Christus D. N. in ipso statim suæ Incarnationis instanti, quoad meritum se habuit. Videns. n. ea omnia, quæ facturū & perpeffurus erat vsque ad mortem in cruce, promptissimè obtulit sese ad ea omnia, ut patri suo æterno placeret; nostrāq; reparationē perficeret. Ex qua prima eius voluntate omne nostrū bonum est ortū. Nam (ut ait Apost.) *in ea voluntate sanctificati sumus per oblationē, quā ipse fecit corporis sui.* Quis verò nouerit dignè id expendere, quod hæc voluntas complectebatur? Ipse. n. Christus D. N. in ipso primo instanti, non solum vidit, quæ facturū erat, & perpeffutus vsq; ad mortem; sed etiā post illam. vidit. n. vulnus lanceæ lateri suo post mortē infligendū; sepulchrū sui corporis; animæ suæ ad limbū descēsum resurrectionē suā, & quæcunq; cū suis Apostolis acturus erat per 40. illos sequentes dies; ascensionē in celū ex quo Spiritū S. in suos discipulos erat missur; vidit quoq; gratias oēs ac dona, quæ erat hominibus ad finē vsq; mundi largiturus: opera etiam gloriosa quæ per eosdē facturū erat, cū ijs auxiliis, quæ dare eis cōstituebat per sanctas inspirationes & Sacramenta: sed & oēs blasphemias, iniurias, & persecutiones in ipsum, suamq; doctrinā, euangelicā legē, discipulos & amicos suos, à Iudæis, Gentibus, Mauris, Hæreticis, & ipso Antichristo eiusq; ministris vsq; ad finē sæculi, exorituras vidit. Quæ omnia in illo instanti generosissima voluntate acceptauit, quæ voluntas fuit propterea maximi & excellentissimi meriti in cōspectu æterni Patris: quemadmodum meritoria est

volun-

voluntas hominis, multa bona opera in suo testamento constituentis. Nam licet eo tempore, quo bona illa opera executioni mandantur, iam ipse in eo statu sit constitutus, vt nihil promereri possit: ipsa tamen opera, indicia sunt, quod in eis constituendis multum fuerit promeritus.

HINC fit, quod Christus D. N. in illo instanti promeritus fuerit omnes gratias, dona, & fauores cœlestes, quæ hominibus conceduntur; & omnia illorū merita, siue proueniant ex ijs, quæ patiuntur; siue ex bonis & sanctis operibus, quæ præstant: hæc inquam omnia tunc fuit promeritus Christus, offerendo pro eis omnia aduersa vitæ suæ, passionē ac mortē. quem pretiosissimū meritorum thesaurū secum affert ad sanctissimū hoc Sacramentum, vt eo nos ditet: applicando nobis merita sua, vt nostra plurimū augeantur. Cum igitur ad sacram Communionem accedis, cogita te immensum meritorū huius Domini mare accepturum, vt tuorum suppleas defectum; tuāq; ipsam illis coniungas, vt gratiora apud Deum reddantur: Et voluntatem ipsam tuam ipsius voluntati coniunges, vt tua per eam sanctificetur; teque ipsum offeres, ad amplectendum, quicquid ipse vult; & faciendum, ac tolerandum, quicquid ipse iusserit, & inspirauerit.

SED magis adhuc in particulari considerandus est meritorum thesaurus, quem Christus D. N. per hoc diuinum Sacramentum comparauit. eodē quod talis consideratio magnæ sit voluptatis & consolationis argumētum. Nam in primo illo suæ incarnationis instanti vidit, possibilem esse modum hunc, conuiuium tale pro hominibus instituendi: in quo carnem & sanguinem, quem pro eis assumebat, in cibum & potum eisdem præberet. Quare generosa quadam voluntate sese obtulit, statuitq; hoc beneficium illis præstare, quando esset ex hac vita migraturus: & totis illis triginta tribus vitæ suæ annis semper ardentissimum hoc habuit desiderium, sicut etiam semper desiderauit b *Baptismo* sui sanguinis *Baptizari*, & suæ passionis calicē bibere & propterea in noctē vltimæ cœnæ dixit: c *desiderio desiderati hoc pascha*, siue agnum hunc paschalem *manducare vobiscum antequam patiar*. Quid autem est dicere *desiderio desiderasse*, nisi ostendere, tale desiderium & antiquum fuisse, & semper continuatum, & valde intensum?

SED si nosse vis, quàm meritorium fuerit hoc desiderium, & hæc voluntas talem cibum & potum nobis præbendi: attende quas difficultates eodē tempore deuorauerit, quo illam obtulit. nam, quemadmodum in instanti, quo illam obtulit, innumera bona vidit, quæ per hoc Sacramentum erat suis seruis concessurus; & illustria opera erga eos, & pro eis facturus: ita etiā innumeras vidit iniurias, & contēptus, quos in eodem Sacramēto erat perperurus, tam à Iudeis & Hereticis ipsam negantibus, ac dicentibus esse merum panem; quàm à peccatoribus, & improbis Sacerdotibus, qui ipsū in

Christi merita in S. Sacramento communicatur.

1. *Punctum.*

Christus in carnatus S. Sacramentum nobis disposuit.

b *Luc. 12. 50*
c *Luc. 22. 15*

Christus prouidit iniurias suas.

mortali peccato accipiunt, & irreuerenter tractant: quod totum magna, & generosa voluntate hic Dominus tunc acceptauit: qua magna illa bona est promeritus, quæ nobis fecit, & verò quotidie facit in recto eiusdem Sacramenti vsu. Quando igitur ad sacrâ Communionem accedis, offeras ei, in particulari thesauru meritorum, quibus bonam ad communicandû dispositionem, bonamq; ipsam communionem, & eius fructus fuit promeritus: supplexq; orabis, vt ipsa sua merita tibi dignetur applicare, & ita te ad ipsum suscipiendum disponere, vt illi placere, fructusq; optatos colligere possis.

EVNDEM in modum considerandus est infinitus satisfactionum Christi D. N. thesaurus quibus omnia nostra debita siue culpæ siue pœnæ persoluit: ex quibus thesaurus conficitur, quem Ecclesia tam viuus quam defunctis per *indulgentias* distribuit: licet efficacius per *Missæ* sacrificium applicetur: cuius est proprius effectus, pœnas pro nostris culpis, debitas dissolvere. Quare, dum sacrû Missæ audis, merito simul cû ipso Sacerdote diuinum illud sacrificiû offeres, cum maximo quo fieri poterit cordis feruore: vt magnâ aliq; thesauri illius partem tibi aut aliis siue viuentibus, siue vita functis accipias. Quò enim maior erit feruor charitatis, quo illud offertur, eò maior erit pars satisfactionis, quæ offerenti applicatur. Sed & ipsa communiò (teste S. Thoma) multum cõfert ad hanc ipsam satisfactionem dum in nobis ipsis feruentes illos actus excitamus, quibus illa fieri solet. Ideoq; dum comunicas, debes tuas satisfactiones coniungere cum ipsius Domini, quæ suscipis, satisfactionibus: vt cum illis vnitæ sint efficaciores. Admirabere quoq; infinitam Dei liberalitatem, volentis, cibo aded delicato persolui, aded pœnale debitum; & eadẽ operâ, qua cum tanta tui oblectatione, & in tuæ animæ nutrimentum comedis, pœnas exsoluere, quarum, ob admissa peccata in tuo corpore delicatè tractando, reus existeras.

Consideratio sexta quis virtutes Christus D. N. in hoc Sacramento exercent

INTER virtutum & meritorum IESU Christi D. N. thesauros prædictos expedit, nominatim considerare heroicas virtutes, quas idem Dominus in hoc Sacramento ad nostrû exemplû, & vtilitatẽ exercet: siquidem & ipsæ sunt pars quædam eorum, quæ ipso Sacramento continentur. Sit ergo prima virtus heroica, eius HUMILITAS, qua actû ipso seipsum hic demittit, tegens gloriã omnem & splendore, quem aliàs habet, tegumento aded vili & abiecto: qualia sũt panis & vini accidẽtia: vt primo huius Tractatus capite expendimus. Nam quemadmodum in præsepio positus non verbo sed opere clamabat: *discite à me, quia mitis sum & humilis corde*: ita in sanctissimo hoc Sacramento idem ad omnes Christianos clamat; & ad te ipsum, cùm comunicas: vt discas, te ipsum occultare, & optare non agnosci,

& hu-

Punctum. 3

Thesaurus
Indulgentiarum.

3. p. 79.
4. 5.

Dulcis pœna.

Pro Feria
sexta.

Punctum. 1.

Humilitas.

a Matt. 31.
29.

& humiliac decenti habitu, uti, præcipue cum, ad ipsum in sacra Communionem suscipiendum, accedis. Ingratitudinis enim quoddam & inurbanitatis genus est, leuibus & profanis ac superbis vestibus indutum, ad eum suscipiendum accedere, qui humili ad eum velo tectus venit.

DEINDE, quemadmodum in hodiernum vsq; diem humiliter & mansuetè tolerat iniurias, quæ ipsi inferuntur, contèptus, opprobria, & inciuiles mores: nã etiã in vltimo loco ponatur, nõ conqueritur, neq; vlciscitur; sed, quasi nõ videret, vel audiret, omnia dissimulat: ita clamat etiã ad te vt si eius velis esse discipulus, & particeps gratiarum & fauorum, quibus ipse in hoc Sacramento humiles & mansuetos prosequitur; idem facias. Ad quas voces si aures obtures, est certè, cur erubescas, pudeatq; te tantè tuè superbiè in præsentia Domini ad eum humilis. *b Fili hominis (ait DEVS Ezechiel) ostende domui Israel templum, & confundantur ab iniquitatibus suis, & metiantur fabricam & erubescant ex omnibus qua fecerunt.* Quod nam verò templum verius est quàm sit hoc diuinum Sacramentum, in quo ipsemet DEVS & CHRISTVS eius manet: huic templo conformari oportet omnes iustos, qui viua sunt Spiritus sancti templa: vt eisdem virtutibus sese ornent, quibus ipse Dominus; eoque modo, quo ipse illas exercet. Tu autem diuinum hoc templum aspice, & ob tua scelera confundere. meditare ac perpende fabricam eius ad eum intus gloriosam, exterius verò ad eum humilem: vt pudeat te, vitam agere ad eum ab eius vita remotam & alienam: discasque te ipsum humiliare ob tuam saltem superbiam, in præsentia extremæ ad eum humilitatis.

PERPENDES deinde, quàm ibi præstet heroicam OBEDIENTIAM, ad quam spontè se voluit obligare: cum constituit, semper se, cum Sacerdos verba consecrationis dicit, e celo descensurum, & se sub accidentibus panis & vini collocaturum: id quod perfectissimã obedientiã cum omnibus conditionibus adimplet, quas illa in supremo suo gradu exigit. Est enim ad nutum, *celeris*, & ita in instanti, vt nec ad momentum quidem differat ad Sacramentum venire; est *vniversalis*, ad quoscunque *Sacerdotes* etiam improbos, & mala intentione, pessimoque sine consecrantes, quia non attendit ipse ad prauum consecrantis animum; sed ad finem sanctum, quem ipse respexit, dum hoc se facturum constituit. Est etiam *vniversalis* quoad *locum & tempus*, ita vt in quoeunque loco, & quocunque tempore consecratio fiat, ipse adsit. Est *constans*, ac perseverans: quia etiam sæpius veniendo, nulla defatigatione aut tædio afficitur; nec Sacramentum ipsum deserit, etiam si irreuerenter & indignè tractetur: ita vt, quamdiu species ipse durant, constanter sub illis maneat: sicque facere perget vsque ad ipsius mundi finem. Nam & ibi asseuerat: *Ioan. 6. 38. descendi de celo, non vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me*

& ex

Absit superbia communitio.

Humiliatio expellenda.

b Eze. 43. 10.

Punctum. 2.

Obedientia.

Celeris.

Vniuersalis.

Constans.

d Cant. 1. 10
Serm. 46. in
Cant.

Punctum. 3.
Charitas.

c Luc. 14. 12

Liberalitas

Isai. 55. 1.
Deus con-
gaudet no-
bis.

& ex eodem loco exemplo suo clamat; vt, si velis eum dignè suscipere, exornes animam tuam obedientiâ quadâ ipsius obedientiæ simili; dicens cum Sponsa: *lectus noster floridus*. Nam, vt Sanctus Bernardus ait, complacet sibi, dum requiescit in lecto cordis, floribus obedienciæ exornate; horret verò illum, in quo spine, actus scilicet propriæ voluntatis, nascuntur. Quod si hospitio eum sicut Martha excipere velis: vt ille spiritualem tibi, sicut sorori eius Mariæ, refectionem præbeat: oportet, animam tuam esse *Bethaniam*, quâ, domum obedientiæ interpretantur: ita vt eam offeras, ad obediendum in omnibus ei qui, vt plurimis gratijs suis te ditaret, factus est ipse obediens.

TERTIÒ perpendes heroicam eiusdem Domini CHARITATEM & MISERICORDIAM, qua seipsum omniaque sua cuius hominum generi, etiam vilibus & contemptis sese tradit: vt eorum necessitatibus subueniat; famemque qua tenentur, exsatiat: re ipsa enim præstat hic ipse, quod suasisit quidam, ipsum ad prandium inuitanti. e *Cum factis* inquit, *prandium aut coenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque vicinos diuites: ne forte & ipsi te reuertentur & fiet tibi retributio: sed cum facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: quia non habent retribuere tibi.* O ineffabilem supremi nostri Redemptoris misericordiam, qui de cælo venit, vt inuitet; simulque sit conuiuium, non solum Regum, Principum, & nobilium huius mundi, sed etiam se ipsum tradit pauperibus, mancipijs, & ipsiis Æthiopicibus, & vniuersæ terræ contemptissimis, absque personarum acceptione, aut horum ab illis differentia: & que amplius est, etiam maximis peccatoribus, modò de suis peccatis penitentibus, & confessis, se ipsum nõ denegat; nec horret ingredi, sed potius oblectatur in ea domo habitando, quæ latronum fuit spelunca, basiliscorum habitatio, & hospitium Dæmoniorum.

QVO verò LIBERALITATEM & misericordiam suam magis manifestet, statuit, mensam hanc Sacram, præparatam, & semper in promptu esse: manet enim ipse deliberato animo per dies multos in ipso Sacrario, expectans, vt aliquis ex huiusmodi pauperculis accedat: vt, quam petit, refectionem ei præbeat: omnes enim vocat; & vt ad suum conuiuium veniant, inuitat: nec rem gratiorem illi præstare possumus: quam ad nos vocantem accedere. Quod. n. nobis est valde utile, gaudij sui materiam reputat: atque si ipsius proprium esset commodum. Hoc enim aperte insinuat beneuola illa suavisque vocatio, quâ Isaias eius nomine proponit, dicens: *fomes sitientes venite ad aquas: & qui non habetis argentum prope- rate, emite, & comedite: venite, emite absque argento, & absque vlla conuentione vini & lac. Quare appenditis argentum non in panibus, & labore vestrum non in satietate? audite audientes me, & comedite BONVM, & delectabitur in crassitudine*

anima

anima uestra. Quæ verò illa est esca, quæ eminenter appellari potest BONA? respondeat alter Propheta eodem spiritu: *quid enim, ait. BONUM eius est, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum generans virgines?* O anima, quæ desideras particeps esse bonitatis Dei tui, & pulchritudinis Domini tui, & torrente deliciarum eius inebriari: comede magno appetitu hunc panem, magnoque desiderio hoc vinum cæleste: siquidem gratis & absque ullo pretio tibi offertur: & si quod exigitur, ipsemet Dominus illud tibi largitur, ut comparare panem & vinum hoc possis. noli tam anxie *haurire qui perit, sed eum, qui permanet in vitam æternam: quem filius hominis dabit tibi, ut suis donis te ditet, bonisque tua satiet desideria.*

Consideratio septima de Christi D. N. persona ac diuinitate, quam Pater & Spiritus Sanctus committuntur.

QVONIAM IN DEI conuiujs optimus bolus vinumque pretiosissimum in finem conuiujs seruatur: ided vltimo loco degustandus & ruminandus in hoc sanctissimo Sacramento est omnium pretiosissimus ipsa videlicet diuini verbi persona, corpori, sanguini, & animæ ipsius Saluatoris coniuncta, a *Manna dulcedinis infinite, ac b verè Deus absconditus: eò quod c lucem inhabitet inaccessibilem, cui etiã comode aptatur id quod Moyles populo dixit de altero illo d Manna patribus eius ignoto, quod egreditur de ore Dei.* Hæc enim diuina persona, in hoc Sacramento latens, est verbum ipsius DEI viuum, æternum, & infinitum; quod egressum est, egreditur & egredietur in æternum ex ore Patris æterni, manens etiã intra ipsum cum omni diuinitate, sapientia, & omnipotentia, quam ipse Pater æternus habet. Hic Dominus est verbum ipsum omnipotens, per quod omnia sunt creata, & conseruantur; & cum sit æternum, descendit in vltimis temporibus è caelo, ut carnem nostram indueret: & sic e *Verbum caro factum est; caque indutum habitauit in nobis.* Hic Dominus est, qui verbo ex ore suo procedente, morbos curabat, mortuos reuocabat ad vitam, peccatores conuertebat, transmutabat corda, suisque donis ea replebat. Verbo suo tranquillitatem turbato mari adferebat, ventis imperabat, dæmonia è corporibus expellebat, hostes suos deiciebat in terram: denique omnia eius verbo parebant. Hoc itaque diuinum verbum cum sua tota omnipotentia latet tanquam absconditum Manna in hoc Sacramento, ut in anima eum suscipiente ea faciat, quæ dum in terra versaretur, faciebat. Verbo enim suo interno, gratiaque suæ efficacitate spiritaliter sanat infirmos, exsuscitat mortuos, commutat voluntates, animosque turbatos tranquillat, tentationes reprimat, Dæmones fugat, ac de suis omnibus hostibus triumphat. Quem si viuam

g Ezech. 9.

17.

s. Commu-

nio

BONA.

h Ioan. 6. 27.

Pro die Sab-

bathi.

Punctum. 1.

a Apoc. 2. 17

b Isai. 45. 15

c 1. Tim. 6.

6.

d Deut. 8. 4.

Verbum Dei.

e Ioan. 1. 14

f Matt. 8. 8.
g Psal. 34. 3.
h Genes. 1. 3.

fide fulcipias, *omnipotentiam* eius verbi in his omnibus experieris. Ideoque Ecclesia à diuino spiritu instructa, iubet nos ante ipsam Communionem dicere: f *Domine non sum dignus vt intres sub iocum meum sed tantum dic verbo, & statim sanabor.* g *Dic anima mea, salus tua ego sum, & statim sana erit:* dic vt in ea fiat lux, & tota statim illustrabitur: iube in me quod volueris, statim enim, quod iusseris, perficietur.

Punctum. 2.

i l. Ioan. 14.

27.

k c. 14. 10.

l Ioan. 5. 19.

PATER.

DEINDE perpendes, & PATERM æternum ibidem adesse, comitantem filium suum: quia non possunt ab inuicem separari: vbicunque enim est filius, ibi est Pater: Ita enim ipse dixit: i *Si quis diligit me, pater meus diligit eum; & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: & sermonem, quem audistis, non est meus, sed eius qui misit me Patris: & k verba quæ ego loquor vobis à me ipso non loquor, sed Pater in me manens ipse facit opera: quia ego in Patre, & Pater in me est: & l quæcunque ille fecerit, hæc & filius similiter facit.* Ibi æternus Pater intra se ipsum filium suum generat: quia semper illum generat, suamque diuinitatem illi communicat. Et quemadmodum pro nostra reparatione misit illum in mundum: ita in hoc sacramento missionem illam continuat. Quamobrem aspicientes, quæ ibi geruntur, verè ac propriè dicere possumus: sic m *Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui fide viuam eum receperit, non pereat, sed habeat vitam æternam.* O supreme Pater: quas tibi gratias reddemus pro immenso hoc dono, quod mundo largiris, non semel, sed millies quotidie illud renouando, vt omnes eius esse possint participes! Quò potuit vterius charitas tua peruenire, quam vt ipsummet filium tuum, panis accidentibus obuelatum, nobis traderes; quò nobis inuisceratus nos tecum per amorem vniret.

m Ioan. 3. 16.

n Rom. 8. 32.

o Luca 11. 11.

NULLA nobis superest dubitandi ratio, quin nos adhuc diligas; qui optimum, quod habes donum, quotidie nobis largiris. Quod si de tua charitate ambigere non licet, nec de immensa tua liberalitate hecbit. n *Qui enim proprio filio suo non pepercit, sed illum dat nobis in cibum: quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit?* qui nobis dat quod maius est, quomodo quod est minus negabit? qui filium suum æquè bonum atque ipsumet Pater bonus est, dat; quomodo bona non dabit, quæ à te petimus, vt eisdem obsequia ei præstemus, tanquam filij talis Patris? o *Quis (inquit) ex vobis patrem petit panem, nisi quid lapidem dabit illi? si ergo vos cum sitis mali, nobis bona vobis data dare filijs vestris: quanto magis Pater vester de celo dabit spiritum bonum petentibus se?* Quomodo autem dabit, nisi panem hunc super substantialiæ dando: in quo proprij ipsius filij spiritus manet?

Punctum. 3.

Spiritus S.

HINC progredieris ad considerandum, quod in hoc diuino sacramento etià SPIRITVS S. patrem & filium comitetur: omnes enim tres personæ diuinæ sunt vnus Deus; & vbi vna est, simul est etiam altera: & quod vna facit

in crea-

in creaturis, reliquæ etiam faciunt: ita vt in cælesti hoc mysterio iuxta literam impleatur, quod S. Ioan. dixit: *Patres sunt qui testimonium dant in celo. Pater, Verbum, & Spiritus sanctus: & hi tres unum sunt. Et tres sunt, qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua, & sanguis: & hi tres unum sunt.* Nam in sanctissimo hoc sacramento tres diuinæ personæ conueniunt, ad reddendū ei, qui communicat, testimonium internū excellentiæ panis viui, quem suscipit. Nam Pater omnipotentia sua facultates animæ corroborat in obsequio diuino; renouatq; testimonium, quod ipse dedit in Baptismo & Transfiguratione, dicēs. qui hic latet *q est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit: ipsum au- dite:* Ipsum excipite, & complectimini, gratiamque & studium, quod vobis hic exhibet, in vestrum vsum conuertite. Accipite eum in Magistrum, Ducemq; vitæ vestræ, in salutem & remedium animarum vestrarum. Ipsemet filius Dei infinita sua sapientia eundem communicantem illustrat; &, quid facere debeat, edocet; illaq; testimonia renouat. quæ, dum in terris versaretur, de seipso reddebat. Aliquando enim ait: *Ego sum via, veritas, & vita: ego exemplar sum,* quod in vestris actionibus oportet vos respicere, & imitari: vt vobis aditus pateat in cælum. Ego sum *veritas,* quam debetis credere & in qua spes vobis est collocanda: vt quietem & solatium habere possitis: sum etiam *vita aeterna,* & beatitudo, quam procurare debetis. *Ego veni ad animas vestras, vt vitam habeatis,* & quidem vitam *abundantiorē,* & bonis omnibus quæ ad satietatem vestram & quietem potestis desiderare, refer- tam. Præterea verbum diuinum cum Patre suo, tribuunt. Quare, cum ad sa- cramentum communionem accedis, cogitare debes, te accedere ad ipsum Spiritum sancti datorem suscipiendum, ipsummet scilicet Dominum, qui Samaritanæ dixit: *t Si scires donum Dei, & quis est,* qui ad tuam domum accedit, *tu ab eo peteres bibere, & ipse daret tibi aquam viuam;* diuini scilicet Spiritus do- num: qui cum eodē Christo Domino in animā tuam ingressus, suum quoq; pro more testimonium præbet diuinæ suæ præsentie: nunc enim tanquā *co- lumba* innocentia & puritate, quam efficit; gemitibus tenerisq; sensus ex- citatis testimonium præbet: nunc tanquā *ignis* feruentibus amoris affe- ctibus zeloque, quem accendit, idem facit. Omnium autem trium testi- monium vnum est: tendit enim ad vnionem charitatis ita inter Deum & animam efficiendam, vt per intimam similitudinem & conformitatem v- nus Spiritus fiant.

SVM quoq; testimonium præbent tres illæ res terrenæ, quæ in ipsi? Sal- uatoris nostri humanitate sunt vnite: SPIRITVS scil. animaq; eius sanctissi- ma: preciosus SANGVIS & AQUA, quæ ex eius latere effluerunt: *scil. n. est credere, eā aquā simul cū sanguine in eundē locū fuisse restitutā, quæ in sa-*

p 1. Ioan. 5

Pater.

q Matt. 3. 17
& c. 17. 5.

Filius.

t Ioan. 14. 6.

f Ioan. 10. 10

Spiritus S.

t Ioan. 4. 10

Columba
Ignis.

Aqua late-
ris Christi.

u Ioan. 10.
11.9.

x Psal. 22.1.

cro ei⁹ corpore retinebat: in cui⁹ signū miscetur in calice, aquæ pars aliqua ipsi vino, quod postea conuertitur in sanguinem. Idque totum suum præbet testimonium, efficiendo in communicante verum Christi spiritum, la-uacrum perfectum, & animæ puritatem, magnumque cordis feruorem. O supreme Pastor, quæra verum est testimonium, quod de te ipso dedisti. dicens: u *Ego sum pastor bonus. Bonus Pastor animã suam dat pro ouibus suis. Ego sũ ostium. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur, & egredietur, & pascua inueniet.* Verè bonus es pastor, qui oues tuas diligis, vocas, & vt sequantur allicis; quibus temetipsum in escam & perum præbes: per te ingrediuntur, in te & per te etiam exeunt: ingrediuntur, vt te agnoscant, tibiq; vniantur; per te exeunt ad laborandum; obsequij tui causa: id quod præstant gratia & viribus, quas illis hoc tuo pasto communicas. Si te pastorem habeam, quid mihi deesse potest? Dominus, vt ait Dauid) x *regit me, & nihil mihi deerit: in loco enim fertilissimæ pascuæ me collocauit, vbi omnibus bonis me pascit, quæ in cælo sunt & in terra: vt eisdem gaudens per fidem in terra, fruatur postea clara visione in cælo, Amen.*

CAPVT IV.

*EX EFFECTIBVS ET FRVCTIBVS SANCTIS-
simi huius Sacramenti, eius excellentiam agnosci illud-
que ad omnium diuinarum vocationum per-
fectionem obtinendam,
conferre.*

ALTER modus cognoscendi excellentias diuini huius Sacramenti est, ex *effectibus*, quos efficit in animabus. quemadmodum arbor ex fructibus, quos profert, agnoscitur: qui tamen effectus duplici alia via deprehenduntur, simili illis, quas supra posuimus: altera via est per ea, quæ ipsa fides docet, & meditatio cœlesti lumine illustrata assequitur: altera verò per ea, quæ quisque, cum dignè communicat, in se ipso experitur. quoniam verò prima via medium est, quo veniamus ad secundam, (nam fructuum cognitio ad eorundem æstimationem ac desiderium permouet) desiderium verò nos excitat ad eosdem procurandos: aperiemus prius, per meditationem; quod fides de suprema Sacramenti huius efficacitate nos docet: nam quò illud in exteriori specie est minus, eò est in virtute interna maius: ob tot, a-
deoq; cœlestes res, quas in se includit, ex quibus tanta eius prouenit effica-
citas. Quo nomine dicere licet: iure optimo Christum Dominum Nostrum dixisse: a *Simile esse regnum cœlorum grano sinapis, quod accipiens homo seminabit*

o Matt. 13.31

in agro